

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXIV. Tres vltimæ prærogatiuæ in medium adferuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

stinatur Imperij, et lex veritatis, qua in omnium Gentium
uelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mu-
di corpus effunderet. Et MAXIMVS ferm. I. de natali sancto
Petri & Pauli: Vbi mundus, inquit, caput habebat imperij,
regni sui Principes collocavit. Sed de hoc plura in sequen-
te quaestione.

VIGESIMA QUINTA est, quod sub fine vite Petri, Ch-
ristus ipse Petro apparere, & roganti: Domine quò vadis? re-
dere dignatus sit: Venio Romam iterum crucifigi. Id Egge-
rius lib. 3. de excidio Hierosol. cap. 2. & Ambrosius in ora-
tione contra Auxentium testatur: Nocte, inquit AMBROSIVS
muro egredi caput, & videns sibi in porta Christum occurre-
re, & Urbemq; ingredi, ait; Domine quò vadis? respondit Christus
Venio Romam iterum crucifigi. Intellexit Petrus ad suam
sententiam diuinum pertinere responsum. Indicat etiam hoc AT-
TANASIUS, licet obscurius, cù in apologia pro fuga sua, de-
clarat: Cum audisset oportere se Romam martirium subire,
abiecit eam profecionem, sed cum gaudio Romam venit.

Denique idem refert S. GREGORIUS in explicatio-
ne Psalmi pœnitentialis: Petro, inquit, ait, Venio Romam
iterum crucifigi. qui enim in seipso iam pridem crucifixus fuerat,
Petro iterum se crucifigendum dicebat. Quid autem fig-
ficare voluit Dominus; cùm ait, in Petri crucifixione se iterum
crucifigi, nisi Petrum suum esse vicarium, & quod Petrus
sibi ipsi fieri? sic enim antea Samueli dixerat. 1. Reg. 8. No-
n abiecerunt, sed me, ne regnem super eos.

CAPVT XXIV.

Tres vltima prerogatiua in medium ad-
feruntur.

VIGESIMA SEXTA prerogatiua est, quod
illa Ecclesie semper sint habitæ Patriarchales
& primæ, quas Petrus fundauerat. Siquidem
pud veteres tres Ecclesias tantum fuisse pro-
patriarchales, & primas, Romanam, Alexandrinam, & An-
tiochenam, patet ex Concilio Nicæno, can. 6. ex Chalcedo-
nen. Act. 16. ex epist. 3. Analecti; ex epist. 53. Leonis ad An-
tholium; ex epist. Gregorij ad Eulogium, quæ est 37. lib. 6.
que id negat Lutherus aut Calvinus.

Porro Hierosolymitana per annos ferè quingentos habitata quidem est quarta Patriarchalis, sed nomine, non re; seu honore, non potestate. Nam Patriarcha Alexandrinus non solum secundo loco sedebat in Conciliis, sed etiam verè præerat omnibus Archiepiscopis & Episcopis Ægypti & Lybiæ: & Antiochenus non solum sedebat tertio loco, sed etiam præerat omnibus Archiepiscopis & Episcopis Orientis: at Hierosolymitanus sedebat quarto loco, sed nulli Archiepiscopo, vel Episcopo præerat, immò subiectus erat Archiepiscopo Cæsariensi, qui erat Metropolitanus Palæstinæ, & præterea Patriarchæ Antiocheno, qui, ut diximus, toti Orienti præsidebat. In ita esse, patet ex Concilio Nicæno can. 7. ubi decernitur, ut Episcopus Hierosolymæ habeat honorem post Romanum, Alexandrinum, & Antiochenum, sed tamen nihil propterea detrahatur de auctoritate Metropolitanis, qui erat Cæsariensis.

Quare B. HERONYMVS in epist. ad Pammachium contra Ioannem Episcopum Hierosolymæ, sic alloquitur eundem Ioannem *Tu, inquit, qui regulas quaris Ecclesiasticas & Nicæni Concilii canonibus vteris, responde mihi; ad Alexandrinum Episcopum Palæstina quid pertinet? ni fallor hoc tibi decernitur, & Palæstina Metropolis Cæsarea sit, & totius Orientis Antiochia. Aut igitur ad Cæsariensem Archiepiscopum referre debueras, cui spreta communionem tua, communicare nos nouens, aut si procul expetendum iudicium erat, Antiochiam potius litera dirigenda. Sed noni cur Cæsaream, cur Antiochiam nlueris mittere. Maluisti occupatis auribus molestiam facere, quam debitum Metropolitanis tuo honorem reddere.*

Hinc etiam LEO in epist. 62. ad Maximum Antiochenum: *Iuuenalis, inquit, Episcopus ad obtinendum Palæstinae prouinciae principatum, credidit se posse sufficere, & insolentes ausus per commentita scripta firmare, &c.* Denique neque Anacleus, neque Leo, neque Gregorius supra citati, ubi Patriarchales sedes enumerant, vllam Hierosolymitanæ faciunt mentionem.

His accessit postea Patriarchatus Constantinopolitanus. Nam tempore Nicæni Concilij nondum erat Constantinopolis, nedum Patriarchatus Constantinopolitanus. Nam

anno XXV. Imperij Constantini, id est, quinto anno post
 Nicænum Concilium Constantinopolis dedicata est, ut scri-
 bit B. Hieronymus in Chronico. postea tamen in Concilio
 Constantinopolitano, ac deinde in Chalcedonensi conatus
 est Episcopus Constantinopolitanus non solum Patriarcha-
 tum adipisci, sed etiam secundum locum inter Patriarchas
 obtinere. Sed non ante Iustiniani tempora id à Romanis Pon-
 tificibus impetrauit. Tempore autem Iustiniani, id est, post
 annum Domini CCCC. tum Imperatoris opera, tum Pon-
 tificum Romanorum permissione cœpère Constantinopoli-
 tanus & Hierosolymitanus Episcopi in numero Patriarcha-
 rum haberi, nullo amplius reclamante.

His ita constitutis, miratur CALVINVS Inst. lib. 4. cap.
 §. 13. nec immeritò, cur tam pauca, & cur isto ordine colloca-
 ta fuerint sedes Patriarchales. Nam si antiquitatem spectes
 Hierosolymitana sedes deberet poni primo loco, & tamen
 ponitur quarto vel potius nullo. Si dignitatem rimis Episcopi
 consideres, certè post Romanam sedem deberet esse
 Ephesina, quam Paulus fundauit, & Ioannes usque ad mor-
 tem rexit. Hierosolymitana quoque, in qua primus sedes
 Petrus Apostolus, & frater Domini, & post eum Simeon
 frater Domini, deberet præcedere Alexandrinam, in qua
 sedes Marcus Apostolorum discipulus. Præterea cum Alexan-
 drina præcedit Antiochenam, cum Antiochena sit antiquior
 quam Alexandrina, & in Antiochena Petrus ipse, in Alexan-
 drina discipulus Petri sederit?

Quod si dicas, ut CALVINVS suspicatur Inst. lib. 4. cap.
 7. §. 14. in constituendis Patriarcharum sedibus Concilium
 Nicænum solum habuisse rationem nobilissimarum & re-
 giarum urbium; repugnabit B. LEO, qui in epist. 54. ad Mar-
 tianum Augustum, respondens ad argumentum Græcorum
 qui asserebat, Constantinopolitanam sedem debere esse Pa-
 triarchalem post Romanam, quia erat etiam sedes impera-
 toria, sic ait: *Habeat, inquit, Constantinopolitana ciuitas glori-
 am suam, ac protegente dextera Dei, diuturno clementer
 vestra fruatur imperio, alia tamen ratio est rerum secularium,
 alia diuinarum. Nec præter illam petram, quam Do-
 minus in fundamento posuit, stabilis erit & constructa.*
 Et GELASIVS in epist. ad Episcopos Dardaniæ: *Nam quod
 dicitur,*

dicitur, inquit, de regia ciuitate, alia potestas est regni secularis, alia Ecclesiasticarum distributio dignitatum. Sicut enim quævis parua ciuitas prerogatiuam presentis regis non minuit: sic imperialis presentia mensuram dispensationis religiosa non mutat.

Deinde petemus, cur tantum tres fuerint sedes Patriarchales constitutæ, cum multo plures sint vrbes nobiles & regie: deinde nobilissimæ & regie vrbes semper sunt habitæ, vt erat sedes Imperatoris; at circa tempora Nicæni Concilij, sedes imperatoria in Oriente, erat Nicomediæ, quæ est vrbs Bithyniæ longè clarissima. In Occidente erat Treuiris, & Mediolani, quarum Treuiris in Gallia Transalpina, & Mediolanum in Cisalpina celeberrimæ vrbes habebantur. Siquidem eodem tempore Dioclerianus Nicomediæ sedens, inde totum Orientem regebat. Maximianus ex Mediolano Italiam, Africam & Illyricum gubernabat; Constantius pater Constantini ex Treuiris Gallias & Britannias moderabatur.

Hinc GELASIVS in epist. ad Episcopos Dardaniæ: *Risimus, inquit, quod prerogatiuam volunt Acacio comparari, quod Episcopus fuerit regia ciuitatis. nunquid apud Mediolanum, apud Rauennam, apud Sirmium, apud Treuiros multis temporibus non constitit Imperator? nunquid harum Urbium sacerdotes ultra mensuram sibi met antiquitus deputatam, quidpiam suis dignitatibus & surparunt? Cur ergo non fiebant Patriarchales sedes Nicomediensis, Treuirensis, Mediolanensis?*

Adde, quod Concilium NICÆNVM non instituit, vt falso docet Calvinus, sedes Patriarchales; sed confirmauit tantum. Sic enim habent verba Concilij Nicæni can. 6. *Mos antiquus perduret in Aegypto, vel Lybia, & Pentapoli; Et Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem. Et infra: Similiter autem & apud Antiochiam, ceterasq; prouincias, honor suus & unicuique seruetur Ecclesia. Et infra can. 7. Quoniam mos antiquus obtinuit, & vetusta traditio; Et Helia, id est, Hierosolymorum Episcopo, honor deferatur; habeat consequenter honorem.*

Vera igitur & sola caussa illius numeri Patriarchalium sedium, est dignitas Petri. Solæ enim illæ Ecclesiæ habitæ sunt Patriarchales propriè, in quibus Petrus tanquam Episcopus

sedit. Petrus autem Antiochiæ & Romæ per seipsum sedit; Alexandria autem sedit vel per se, vt Nicephorus testatur lib. 14. cap. 3. vel per discipulum suum Marcum, quem eò misit, vt nomine suo fundaret Ecclesiam; vt docet D. GREGORIUS lib. 6. epist. 37. ad Eulogium Alexandrinum; vbi sic ait: *Cur multi sint Apostoli, pro ipso tamen principatu sola Apostolorum principis sedes in auctoritate conualuit, qua in tribus locis, vnius est. Ipse enim sublimauit sedem, in qua etiam quiescere & presentem vitam finire dignatus est: ipse decorauit sedem, in qua Euangelistam discipulum misit: ipse firmavit sedem, in qua septem annis, quamuis discessurus, sedit. cur ergo vnius atque vna sit sedes, cui ex auctoritate diuina nunc Episcopi president, quidquid ego de vobis boni audio, mihi imputo.* Ibidem ait: *Ille mihi de Petri cathedra loquutus est, qui super Petri cathedram sedet, &c.* Vbi affirmat Episcopum Alexandrinum super cathedram Petri sedere; cui nimirum nomine Petri, Alexandria, Marcus primus Episcopus sedit. Idem omninò docet Gelasius Papa in decreto de libris canonicis & apocryphis, quod edidit in Concilio Lateranensi Episcoporum.

Eandem rationem reddit LEO in epist. 53. ad Anatholium. *Nihil, inquit, Alexandrina sedi eius, quam per S. Marcum Euangelistam B. Petri discipulum meruit, pereat dignitas Antiochena quoque Ecclesia, in qua primum predicante Apostolo Petro Christianum nomen exortum est, in paterna conseruatione ordine perseueret; & in gradu tertio collocata, non quam fiat inferior.* Item ANACLETUS epist. 3. *Secunda, inquit, sedes apud Alexandriam B. Petri nomine à Marco eius discipulo consecrata est. Tertia autem sedes apud Antiochiam eiusdem B. Petri Apostoli nomine habetur honorabilis.* Haec ergo est ratio numeri harum sedium. Ratio autem ordinis est quia cum omnes tres sint sedes Petri, tamen Romanam petrus vsque ad mortem administravit: Alexandrinam, per Marcum Euangelistam: Antiochenam, per Euodium.

Sicut ergo maior est Petrus Apostolus Marco Euangelista & Marcus Euangelista Euodio, qui neque Apostolus, neque Euangelista fuit; ita quoque Romana Ecclesia Alexandrinam & Alexandrina Antiochenam auctoritate & dignitate superat, Et quanquam non est negandum, quin Petrus in his sedi-

bus eligendis habuerit etiam rationem magnitudinis, & nobilitatis urbium; ut D. L. E. O docet in epist. 84. ad Anastasium circa finem: tamen (ut dictum est) propria & immediata causa honoris & potestatis harum sedium, fuit primatus & dignitas Petri.

VIGESIMA SEPTIMA est festum cathedræ Petri. Nam quod publicè in Ecclesia celebretur dies festus in honorem institutionis Episcopatus Petri, & nihil tale fiat pro sedibus aliorum Apostolorum, argumentum est, sedem Petri singulariter præstare omnibus aliis, immò ipsam esse solam & singularem cathedram, ex qua totus mundus doceri debeat, ut OPTAVVS ait lib. 2. contra Parmenianum. esse autem vetustissimum festum cathedræ B. Petri, facile potest tum ex martyrologio Bedæ, tum ex eo sermone cognosci, quem habuit S. Augustinus ad populum, qui est serm. 15. de Sanctis.

VIGESIMA OCTAVA prærogatiua est, quod in literis formatis antiqui post nomen Patris, & Filij, & Spiritus sancti, nomen Apostolorum principis adiungebant. Scribit ATTICVS Episcopus, ut ad finem Concilij Calcedonensis legitur in hunc modum: *Ne in faciendis epistolis Canonicis, quas mos Latinus formatas appellat, aliqua scriptura falsitatis temerè presumeretur, hoc à Patribus trecentis decem & octo congregatis saluberrimè inuentum est, & constitutum, ut formate epistole hanc calculationis, seu supputationis habeant rationem, id est, ut assumantur in supputationem prima Græca elementa Patris, & Filij, & Spiritus sancti, hoc est, α, υ, α, quæ elementa octogenarium, quadringentesimum & primum significant numerum. Petri quoque, Apostoli prima litera, id est, π, quæ numerum LXXX. significat. Eius quoque qui scripsit epistolam, prima litera: cui scribitur, secunda litera: accipientis, tertia litera: ciuitatis quoque, de qua scribitur, quarta: & indictionis, quacunque est, temporis idem qui fuit numerus assumatur. Atque ita his omnibus Græcis literis, quæ, ut diximus, numeros exprimunt, in unum ductis, unam quacunque fuerit collecta summam, epistola teneat.* Hæc ille.

Meminit formatarum epistolarum OPTAVVS Mileuitanus lib. 2. contra Parmenianum his verbis: *Cum quo (Siricio) nobis totus orbis commercio formatarum in una communione societate communicat.* Et Concilium MILEVITANVM

can. 20. vetat Clericis, ne sine formatis literis ad comitatum eant. Vide Burchardum lib. 2. cap. 227. Iuonem lib. 8. cap. 433 & 434. & Sidonium Apollinarem lib. 7. epist. 2.

CAPVT XXV.

Testimoniis Patrum Græcorum & Latinorum confirmatur primatus Petri.

SUPEREST, vt adferamus veterum Patrum testimonia pro primatu S. Petri. Est autem antea obseruandum, quod si Patres dixerint, Petrum fuisse caput Ecclesiæ, aut primatum in Apostolos, vt Ecclesiam habuisse, id satis esse debet ad ostendendum Patrum sententia id quod volumus. Fatentur enim aduersarij per hæc duo nomina, *caput & primatus*, significari summam in Ecclesia potestatem. Itaque MAGDEBURGENSIS Cent. 1. lib. 2. cap. 7. col. 527. dicunt, propriam esse notam Iesu christi, habere primatum in Ecclesia. Et CALVINVS confitetur. lib. 4. cap. 7. §. 3. *Certe, inquit, quamdiu durauit Ecclesia Vera & pura facies, ista omnia superbia nomina, quibus profusa insolescere cepit Romana sedes, prorsus erant inaudita.* Loquitur autem de nomine capitis & primatus. Et ibidem indicat, tempore Hieronymi adhuc durasse veram Ecclesie faciem.

PRIMVS ergo prodeat ex Græcis ORIGENES (nam Dionysium, Clementem Romanum, Anacletum, & similes omittimus, quia ab aduersariis non recipiuntur) qui in cap. 6. ad Romanos ait: *Petro, inquit, cum summa rerum de pascendis ouibus traderetur, & super ipsum velut super terram fundaretur Ecclesia, nullius confessio virtutis alterius ab eo, nisi caritas exigitur.* EUSEBIUS in Chronico anni XLIV. à Christo nato: *Petrus, inquit, Apostolus natione Galilaus, & Christianorum Pontifex primus.*

Vbi est obseruandum discrimen, quod Eusebius ponit inter Petrum, & aliorum ciuitatum Episcopos. Nam de Petro non dicit, Romanorum Episcopus primus, sicut ibidem dicit de Iacobo: *Ecclesia Hierosolymorum primus Episcopus ab Apostolis ordinatur Iacobus frater Domini.* Et de Euodico

Primus